

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unitatea

ABONAMENTUL

Pe un an 50 Lei
Pe 6 luni 26 Lei
Pe 3 luni 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

O singură atitudine

de prof. Dr. Alexandru Rusu.

In fața alegerilor generale pentru noile corpuri legiuitoare, mai ales că ele s'au anunțat ca corpuri legiuitoare *constituante*, găsim că am lipsi dela datoria noastră, dacă nu am veni să afișăm de nou chestiunea atitudinii clerului nostru față de partidele politice cari ne solicită votul.

Cetitorii acestui organ își vor mai aduce desigur aminte, că în Nr.ii 48 și 49 ai „Unității” din anul trecut, scriitorul acestor șire a căutat să lămurească, în două articole, care trebuie să fie această atitudine. Chestiunea s'a pus atunci *principiar*, pentru că era singurul teren potrivit pentru o discuție pe care credeam că e bine și chiar necesar s'o deschidem, și în cursul căreia trebuia să se precizeze apoi — prin luminile ce s'ar fi adus de preoții membrii ai diferitelor partide — atitudinea *concretă*, ce preoțimea noastră urma s'o aibă față de acestea.

Lucrul acesta nu s'a făcut. Afară de un singur articol, al „Veteranului” din Nr. 52—1921, care pleda pentru înjghebarea cât mai neîntârziată a unui partid politic care să stea direct în serviciul bisericii noastre, alții n'au crezut că e bine să iee cuvântul. Trebuie deci să presupunem, că cele scrise de noi au întrunit asentimentul întregului cler, fiindcă nu se poate crede și nu este admisibil, ca motive de alt ordin să fi putut împiedeca pe cineva de a se pronunța — chiar și în alt organ! — asupra chestiunii, în alt înțeles. Rămâne deci, ca răzămându-ne pe această presupusă unanimitate de vederi, să venim azi tot noi, și din tezele fixate atunci să scoatem pentru acum: încheierile *practice* cari se impun.

Lupta electorală se dă azi la noi în Ardeal (sub care înțelegem și Banatul, Crișana și Maramurașul) între trei partide și anume: vechiul și istoricul partid al Ardealului, *partidul național-român*, *partidul poporului*, cunoscut sub numele de *averescan*, și *partidul liberal-național*, care deține astăzi puterea. Dintre partidele românești — fiindcă partidele minorităților etnice și acela al internaționalei socialiste nu ne interesează acum! — ar mai trebui să înșirăm și *partidul țărănesc*, dar fiindcă între acesta, care și altfel nu se poate gândi acum la noi în Ardeal decât la vre-o câteva mandate, și partidul național-român s'a făcut un acord în ce privește alegerile, găsim că ne putem restrânge la cele trei partide menționate mai sus.

Nici unul din aceste partide nu poate fi socotit ca un partid care ar fi direct împotriva intereselor țării, în sensul că nu ar putea să fie socotit ca partid „de ordine”, și sub raportul acesta nime nu este în drept să facă o deosebire de preferință între ele. Dacă vom căuta însă la principiile de cari se călăuzesc

— în teorie ca și în practică — în fixarea temeliiilor constituționale ale României întregite, și anume cu deosebit respect la partea care ne interesează în primul loc: *cea confesională*, vom găsi între ele deosebiri însemnate.

Acțiunea politică pozitivă care se așteaptă, *între orice împrejurări*, dela clerul bisericii noastre, trebuie să se inspire, cum spuneam și altădată, dela treimea principiului de: 1. *libertate deplină*; 2. *egală îndreptățire* (paritate) și 3. *autonomie desăvârșită*. Asigurarea acestor principii este o *chestie de viață* pentru biserica noastră și de aceea în jurul lor nici un preot al acestei biserici nu poate să între la târguială cu nime. Și fiindcă aceste principii nu ni se garantează (măcar în teorie!) decât din partea partidului național-român, care le-a depus în programul dela Alba-Iulia, unde se spune, că la temelia noului stat român — *deci în constituția lui* — trebuie să stea și: „*Egala îndreptățire și deplina libertate confesională pentru toate confesiunile recunoscute ale țării*”, urmează că în împrejurările date *clerul bisericii noastre trebuie să lucreze pentru partidul național*, cu toate că momentan este un partid de opoziție.

Programul revizuit de curând (în congresul din 27 Noembrie) al *partidului liberal* nu a ținut să adopteze aceste principii și ceea ce spune despre biserica noastră, că adică „Biserica unită trebuie să dobândească *situația la care este îndreptățită ca biserica națională*”, nu ne mulțumește, pentru că nu e vorba decât „de un locșor în panteonul zeilor naționali”, dar mai ales pentru motivul, că în practica, lămurită atât de plastic acum în alegeri, „situația” bisericii noastre se desenează în culori, cari nu sunt ale curcubeului.

Partidul averescan, la rândul său, nu are nici un program. Programul său a fost și mai este — unde mai este! — singur popularitatea generalului întemeietor de partid și dacă s'ar spune chiar că își însușește pe deantregul programul dela Alba-Iulia, el nu ne oferă nici o garanță, că va și căuta să-l înlăptuiască, ba, după cele experiate acum de curând pe tema școlilor confesionale, ne dă chiar dovezi grăitoare despre intențiuni puțin prietinoase și mai ales puțin înțelegătoare ale rosturilor noastre bisericești.

Nu ne încântă nici partidul național, pentru că compromisurile la cari trebuie să se dedee din punct de vedere tactic ori chiar din interes de partid, pot să periclitizeze, ori măcar să amâne, înlăptuirea practică a principiilor de cari este condus. Ideea înființării unui partid nou, în combinațiile căruia să nu poată intra greutatea de această natură, va fi atunci singurul expedient la care vom putea și va trebui să recurgem pentru a ne putea valida și apăra interesele bisericii. Pentru moment însă, când „*manifestul electoral*” al *partidului național subliniază încă cu toată puterea programul fixat la Alba-Iulia*, având în persoana și iscălitura viceprezidentului Goldiș și adesiunea

deplină a membrilor ortodoxi ai partidului la principiile acestui program, și când în ce privește chestia școlilor confesionale ni se dau (și ne place să credem, că nu numai pentru timpul alegerilor!) *cele mai complete asigurări* (dd. Alexandru Vaida și Mihai Popovici), *că drepturile câștigate vor fi respectate*, găsim că este în interesul bisericii noastre, să mișcăm toate pietrele, ca steagul acestui partid să iese biruitor din alegeri.

Păstrăm și susținem această părere cu toate obiecțiunile celor ce cred, că interesul bisericii noastre, a unei *minorități* religioase, ar fi să mergem mereu cu guvernul. Nu înțelegem a trăi din cerșite și dacă este adevărat, că nu stăpânești pe deplin decât ceea ce singur ți-ai câștigat cu puterea, va trebui ca și asigurarea definitivă a drepturilor bisericii noastre să o luăm pe calea aceasta. Spiritul veacului este cu noi și atunci n'avem nici un motiv de-a ne pierde nădejdea.

Sus dar inimile și cu Dumnezeu înainte!

† IOAN GEORGIU.

O depeșă din Gherla ne anunță, că Joi în 16 Februarie a repausat acolo pâr. Ioan Georgiu, prepozitul capitular și vicarul general al eparhiei gherlane.

Născut la anul 1851, simpatică figură de dignitar bisericesc care a fost pâr. Georgiu se stinge în anul al 71-lea al vieții și al 45-lea al preoției. Numit de canonic la 15 Iunie 1893, pâr. Georgiu a trăit să ajungă în fruntea acestei corporații, îmbrăcând de mai bine de un deceniu și slujba de vicar general arhiepiscopesc. La ultimele două vacanțe a condus eparhia în calitate de vicar capitular, servind sub trei episcopi cu mult devotament interesele bisericii noastre.

Odihnească în pace!

Un „sociolog” liberal. E vorba de d. Dr. Constantin Manea, cunoscutul arivist și naufragiat politic de pe vremea ungurească — „refugiat” pe atunci dinaintea Românilor (el zice: „maffie unită”) la Budapesta, iar azi mare avocat la București — și mai ales de o broșură recentă a acestui „îndrumător”, intitulată „*Democrație denaturată*”.

Suntem în preajma alegerilor, și cum partidul dela putere ține cu tot prețul să câștige pentru sine pe „cale cinstită” cel puțin o bună parte a mandatelor din Ardeal, „avocatul de dincoace de munți”, care „din curat idealism” și-a pus serviciile la dispoziția puternicilor zilei, era toemai omul căutat. Lozinca liberală o cunoaștem: partidul național, această serioasă piedecă în calea realizării planurilor „mântuitoare de țară” ale „dinastiei”, trebuie spart cu orice preț și mijlocul cel mai bun este *tema confesională*. Trebuie numai declarat: „partid al uniților”, și iată că cred noișii bisericii ortodoxe din Ardeal și Banat — cunoscând dra-

gostea acestei biserici față de „lătina spurcată“ — sunt câștigați pentru partid.

Chestiunea aceasta este de câteva săptămâni — cam dela dizolvarea parlamentului incoace — la ordinea zilei și o cunoaștem cu toții, întorcându-ne cu scârbă dela ceice au crezut, că pot să tragă în noroiul patimilor electorale și această delicată chestiune. Ea este o manoperă atât de joșnică, încât ne repugnă a intra în analiza ei, și dacă totuși ne-am hotărît să încreștăm „capodopera“ dlui Manea este numai pentru a fixa punctul deadreptul *criminal* ce-a putut să-l atingă această nenorocită manoperă liberală.

Sub „democrație denaturată“ d. Manea înțelege bolșevismul. Dar nu problema lui îl preocupă în această broșură „scrisă, dupăcum singur spune, la repezeală“, ci singur interesul partidului pe care-l servește și acesta este: că *partidul național este contaminat de curentul bolșevic și anume pentru motivul, că stă în serviciul „mafiei unite“*. În spinarea acestei „mafii spurcate“ — „al doilea curent distrugător de stat(!)“ — se pun apoi, în terminii uzitate numai în cele mai ordinare pamflete, toate păcatele naționale și sociale ce numai se pot închipui, vorbindu-se de adevărate „orori“, pe cari le-ar fi săvârșit această „ocultă“ cu aptitudini mai sângeroase și mai dobitocești decât ale unei fiare („tigrul“), pentruca... toate să le toarne apoi în capul partidului național și a conducătorilor lui, „unelte inconștiente ale acestei mafii“. Și pentruca să nu rămână nici o îndoială asupra scopului ce urmărește maniacul d. Manea, termină astfel: „Se tem liftele străine și unite de acest partid (cel liberal!) mai rău decât de eiumă și holeră, pentrucă față de acestea mai speră că se găsește leac, însă față de curățirea ce va face-o liberalii contra lor nu se găsește leac și medicină“.

Lucrul pare a fi tocmai invers: *teama stăpânește, se pare, în ceice dau pe groșorul*. Chestiunea se va limpezi în alegeri. Și pentruca atitudinea bisericii noastre să se poată manifesta cu deplină cunoștință a situației, am crezut, că avem datorința să scuturăm puțin sdreanțele propagandei liberale...

Protopopul nostru dela Cătina, candidatul *liberal* dela Senat în Cojocna, și alții de prin părțile eparhiei de Gherla... au cuvântul!

Dela Dr. Prie cetire. Șirele noastre din Nr. ultim, referitoare la candidatura — sfidare a „fostului“ preot și profesor al Blajului, a scos, se vede, puțin din sărite pe actualul „director politic (!)“ al ziarului „România“ din Cluj, pentrucă în loc să nu le dea nici o atenție cum s'ar fi șezut unui candidat „a cărui izbândă este, dupăcum spune, deplin asigurată“, se incinge la luptă, scriind în Nr. din 16 Februarie următoarele:

„*Atragem atențiunea cititorilor nostri asupra acestui articol, pe care îl recomandăm ca un model de perversitate (!) ome-nească. Autorul e un individ (!), care suferă de o boală ereditară (!)“*.

Și în loc să reproducă șirele noastre („articolul“) pentru a face dovada singură posibilă a acestor foarte puțin politicoase, dar grozav de „politice“ calificative, și cu toată abia cu un număr mai înainte ținuse să constate pe temeiul unui răstălmăcit „interview cu mitropolitul Blajului“, că „Unirea“ nu are nimic (!) comun“ cu păr mitropolit Vasile, dar ca un semn invederat că „răspopirea“ noastră l-a atins unde-l doare (mai știi că nu se gândește că încă poate ajunge popă la Glogoveț?), se refugiază sub pulpana arhierescă și în aceeași vreme la tribunalul civil.

Căci iată cum urmează:

„*Ca răspuns la acest articol, aflăm că dl O. Prie a cerut satisfacție (?) dela autoritatea bisericească competentă, iar împotriva autorului, care nu iscălește, a intentat proces pentru calomnie“*.

Cititorii acestui organ, cari cunosc șirele noastre precum și împrejurările cari au provocat acele șire, ținute, după părerea tuturor, prea în surdina, își dau seama în deplină măsură de ridicolul acestei atitudini a ștrașnicului „secretar general“ de ieri, care cu câte o singură trăsătură de peană „statifica pe loc“ (!) toate școlile confesionale românești (! și numai românești!) ale câte unui județ întreg!... Și acum a ajuns să ceară dreptate și

„satisfacție“ dela „autoritatea bisericească competentă“! Ce grozavă ironie a sorții!

Dar, pe bună mână a ajuns!

Nu putem însă încheia șirele acestea, fără a mai reproduce din acelaș număr al „României“ și evident din aceeași peană, și următoarele șire deplin edificatoare, date sub titlul: **Candidatul regionalist din Blaj a fost deținut pentru spionaj:**

„*Blaj — Faptul, că partidul național a fixat la Blaj candidatura canonicului Dr. I. Bălan, a produs o vie indignare în întreg cercul. Aceasta pentrucă d. Bălan, care a fost preot gr.-catolic la București în timpul războiului României, a fost deținut de guvernul român de atunci, sub învinuirea de spionaj în favorul armatei dușmane.*

„*Dupăce a fost arestat sub această gravă învinuire, păr. Bălan a fost internat în Moldova vreme de un an și jumătate.*

„*Iată ce candidați recomandă poporului din Ardeal partidul care își zice — național. Opinia publică să judece!“*

Ea a judecat de mult și sentința s'a citit pe capul celui vinovat în numărul nostru trecut... Dar alegătorii Blajului vor avea poate prilejul să mai judece odată!

PS. În momentul din urmă primim din partea Dlui Prie o rectificare a scrisului nostru, pe care, fiindcă se provoacă la legea de presă ungurească și nu voim să-i mai facem cheltueli cu un eventual nou proces, vom publica-o în numărul proxim, ca o grăitoare dovadă de cinism averescan.

Papa Piu al XI-lea.

— În lumina presei. —

Pentru a cunoaște mai de aproape personalitatea noului Papă, reproducem mai jos câteva aprecieri alor marilor ziurnale din Apus, cari au făcut zilele acestea tura lumii întregi.

La numirea de arhiepiscop la Milano.

Din prilejul acesta ziarul „La Croix“, scria următoarele: „Cardinalul Ratti e întru

☐ ☐ Foiața „Unirii“. ☐ ☐

Catolicism și naționalitate

— Sensul politic al creștinismului catolic —
de Eugen Stoicescu.

II.

Datoria către sine însuși poruncește păstrarea și progresul neîncetat al personalității regenerate integrale și începutul și sfârșitul personalității umane se demonstrează că se află în mediul înconjurător. Datoria către sine însuși este tot de odată datoria către naționalitatea ta. Dar mediul înconjurător nu se isprăvește cu naționalitatea: unde se isprăvește aceasta, începe legătura cu celelalte grupări și ele tot mai naționale; începe și îndatorirea colectivă dintre ele. Îndatorire colectivă, pentru că internaționalismul în primul rând trebuie să fie colectiv. Datoriile speciale către neamul tău îți impun o desăvârșită solidaritate cu *luminata* lui călăuzire.

Va se zică naționalismul creștin există, după cum există și internaționalismul creștin: primul izvorînd din datoria către sine însuși; cel de al doilea din datoria către aproapele. Departe de a se exclude și încapând în creștinism, internaționalismul și naționalismul sunt două aspecte ale imperativului moral. Astfel internaționalismul presupune naționalismul și

concentrează într'un termen cecece s'ar înțelege prin expresia „armonie internațională“, scopul urmărit, se zice, de nou născuta Societate a Națiunilor. În republica universală=catolică a creștinilor el există de două milenii; repede dezvoltare a grăun elui de muștar a permis unui pontifice de geniu (Grigorie XII), ca depe stâncă sf. Petru să vadă statele desinându-i-se la picioare și să poată pune „statul în Biserică“. Putem spera cu multă încredere, întemeiați pe făgăduința Domnului în trăinicia edificiului catolic, că alt pontifice, când Dumnezeu va porunci, va constata caracterul național al vieții sociale de astăzi și urmând exemplul ilustrului predecesor va pune „națiunea în Biserică“. Și societatea națiunilor creștine va lua astfel ființă ca formă pentru vremile nouă a nemuritoarei societăți alui Hristos¹⁾.

Conceput federal în sensul de până acilea — catolicismul apare într'o nouă grandoare și în primul rând încetează pentru ignoranți a părea cea gogoriță desnaționalizatoare ce li-se pare a fi... În țări de misiune, astfel sunt și cele creștine schismatice, clerul cosmopolitar putea da prepus la astfel de bănueli: și preotul

¹⁾ În cele spuse acilea și mai departe nu pierd un moment din vedere distincțiunea între *spiritual* și *temporal*: Societatea Națiunilor Creștine = Biserică într'o posibilă și probabilă reorganizare este aspectul pur politic al unei societăți spirituale, va se zică existența ei nu prejudiciază existența unei Societăți a Națiunilor *temporale*, subordonate, coordonate sau manifest dușmane.

e om, și el are o naționalitate de iubit și de apărut. Creștin, preotul nu poate voi să facă răul: preotul cu tot dinadinsul nu poate să desnaționalizeze; însă adesea poate să simtă marea datorie de a păstra naționalitatea celor încredințați lui.

În fața imposibilității morale de a recunoaște legitimă schisma ca atare sunt două ieșiri: încetarea schismei, sau misionarism național. *Acesta este rolul creștinesc și național-politic al fraților uniți.*

Național și internațional sunt noțiuni relativ moderne. Catolic are o sferă mult mai largă, le cuprinde pe amândouă și însemnează mult mai mult... Universalitate însemnează unitate de principiu, adică de fond. Și după cum unitatea rădăcinii asigură unitatea (specifică) a ramurilor: ramură cu ramură seamănă, această unitate principială nu împiedică varietatea formelor: ramură de ramură diferă... Și după cum unitatea doctrinală a Bisericii trebuie să se menție: acele consecințe logice pe care a trebuit să le accepte capul, trebuie să le accepte și membrele, această unitate doctrinară nu împiedică coexistența riturilor recunoscute, variate în atâtea caractere ale lor: rital latin prezintă variante locale, după cum prezintă variante și rital grecesc.

Unitatea de organizare concretizată în organul central dela Roma este așa de naturală, încât nu i-a trecut nimănui prin cap până acum să inventeze vre-un proiect de societate

toate pregătit a lua moștenirea în acest scaun a Cardinalului Ferrari, scaun ilustrat prin sfântul Ambrosie și sfântul Carol Borromeu.

„Fără îndoială diferă mult de antecesorul său, care apărea ca un om de acțiune. Cardinalul Ratti dela început ne-a făcut impresia unui om al gândirii: pentru universitatea catolică, care stă în preajma înființării la Milano, el este un șef ideal.

„Dar se înșală cine-l crede preocupat de raționamente speculative. Celce scrie aceste șire a avut ocaziunea să se simtă profund impresionat de persoana Monsignorului Ratti; tocmai în momentul când pleca în Polonia: noul vizitator apostolic în Polonia mi-s'a gravat în suflet cu caracterele trebuitoare zilelor actuale, când Sfântul Scaun, tocmai de aci înainte, începe să-și recapete prestigiul și influența în țări, unde până aci puțin erau cunoscute. Toată conversația Lui respiră o robustă încredere în viitor. Cardinalul Ratti la tot cazul nu e pesimist. Ca și sfinții săi înaintași, aparține rasei constructorilor“.

La alegerea de Papă.

„*L'Intransigent*“ scrie următoarele: „Cardinalul Ratti era candidat al grupului Gasparri. Alegerea sa asigură deci continuarea politicii de apropiere cu Franța de o parte și cu Quirinalul de alta. Numirea Cardinalului Gasparri ca secretar de Stat se poate considera ca sigură, iar abandonarea claustrării vultare a Papilor în Vatican ca un lucru probabil. Card. Ratti a ales numele de Piu al XI-lea, voind să arate prin aceasta că va fi nu numai un papă diplomatic, ci și un papă religios... Deprins cu dificultățile diplomației Vaticanului, vorbind cu ușurință mai multe limbi, și în același timp bucurându-se de o reputațiune de blândetă și profundă pietate, Piu al XI-lea poate ajunge unul dintre cei mai mari Papi“.

„*Les Debats*“ crede, că noul papă a luat numele de Piu al XI-lea din recunoștință pentru Piu al X-lea, care la chemat la Roma. Mai spune apoi, că „după câte se pot aștepta dela un Papă care ia guvernarea supremă a bisericii în condiții atât de complexe, și din ceace se știe din trecutul și despre caracterul său, Piu al XI-lea reprezintă o înaltă cultură unită cu o bună școală diplomatică, prinse în

de națiuni sau de state: Statele unite ale lumii, Societatea națiunilor, sau realele State Unite, ori Elveția, fără să le doteze cu un organ central. Numai biserica ar trebui să fie un haos de autocefalii, pe care nimic să nu le poată armoniza... Dar Hristos a hotărât altfel și rațiunea sănătoasă omenească arată că este tot așa. Numai un naționalism orb, fără noțiunea unei coordonări internaționale, sau un naționalism, fascinat de strălucirea propriului imperialism, poate tăgădui nevoia unui organ de orientare extra-național. Acest organism există... Și pentru noi se sprijină pe făgăduiala divină, pe o experiență bimilenară și pe un glorios trecut.

Și după cum naționalismul nu poate însemna zid chinezesc în jurul egoismului națiunii, nici mână strânsă în fața nevoei streine, precum nici orgoliu național sau imperialism, două forme de imoralitate națională, este cert, orice ar crede dl K. Mayer, că nici catolicismul nu poate însemna în nici un caz *antinaționalism*.

Acesta-i în linii, generale, sensul politic al catolicismului.

Cetiți și răspândiți:

„Unirea!“

cadrele unei moderațiuni impuse de o pietate profundă“.

„*Le Matin*“ scrie, că „contrar svonurilor puse în circulație privitor la unele reacțiuni posibile, sfântul Colegiu a ales un Papă de primul plan, pe care toți îl consideră ca una din figurile cele mai marcante ale Conclavului. Piu al XI-lea cumulează pietatea cu calitățile unui strălucit istoric, polyglot și diplomat. Faptul, că noul ales n'a ezitat să rupă tradiția, apărând în balconul exterior dela sf. Petru pentru a binecuvânta mulțimea, ne lasă să întrezărim în el pe adevăratul șampion al noilor idei conciliatorii“.

„*Petit Parisien*“ așteaptă ca atitudinea conciliantă a noului Papă față de Franța să arate Europei de după cataclism, că este nevoie de-o pace religioasă, socială, internațională.

„*L'homme Libre*“, scrie, că este sigur, că Vaticanul va juca în curând un rol foarte important în soluționarea chestiunilor internaționale, mai cu seamă în ce privește statutul Orientului apropiat. Deosebit de important și de delicat va fi rolul Vaticanului în Polonia, unde o mulțime de chestiuni ridicate în urma războiului, n'au ajuns să fie încă soluționate.

„*Le Gaulois*“ constată, că alegerea a reușit să producă în toată lumea o bucurie comună. Binecuvântarea dată de pe balconul exterior este de a se considera ca o dorință de pacificare universală.

„*Le Journal*“ spune, că „sfântul Colegiu nu putea face o mai bună alegere“, iar „*Excelsior*“ crede că „alegerea este escelentă“.

Presa cehă comentează alegerea papală în mod simpatic și relevă activitatea noului Pontifice în Polonia, unde s'a familiarizat cu situația bisericească din Europa centrală și în special a lumii slave... Probabil că soliciținea sf. Scaun față de biserica orientală va fi cel puțin atât de mare ca și sub Benedict al XV-lea, ceace va fi, din cauza Carpato-Rusiei, de o importanță specială pentru Cehoslovacia.

Revistă bisericească.

Din frunța noastră parohie, aparținătoare eparhiei Lugojului, Vulcan-Coroiești, ni-se semnalează momente de *vieată bisericească* din cele mai îmbucurătoare. Sub conducerea harnicului preot local (A. Suciș), s'au format cu concursul vrednicilor intelectuali P. Hossu Longin, d. și dna E. Nicoară, G. Grüllmayer și alții, o întreagă serie de reuniuni religioase (ca societatea sf. Pavel, reuniunea de femei, reuniunea de cor), în cadrele cărora se munceste cu dragoste și spor pentru promovarea intereselor bisericești. O singură putere n'ajunge însă pentru a satisface cum se cade tuturor cerințelor acestei perohii de peste 3000 suflete și de aceea nu ne îndoim că Ordinariatul eparhial va face tot posibilul, pentruca sporind puterea de muncă, prin numirea unui al doilea preot, să dea un și mai mare avânt bunelor porniri din apropierea Petroșanilor.

Dumineca trecută s'a făcut, dupăcum anunțasem, *incoronarea solemnă a Papei*. Din acest prilej bazilica sf. Petru a avut între zidurile sale o mulțime de vre-o 50,000 credincioși, în frunte cu înaltele autorități bisericești, întreg corpul diplomatic dela Vatican și crema aristocrației romane. Purtat, după ceremonialul obișnuit în „sedia gestatoria“, sf. Părinte a fost adus, între ovațiile mulțimei la altarul pontifical unde a slujit. După sf. liturghie primul Cardinal-d.acon Bisletti, prefectul s. Congregații a studiilor, i-a pus pe cap coroana papală, primind binecuvântarea Papei. A

primit apoi omagiile sacralui Colegiu și a înaltului corp diplomatic, binecuvântând întreagă asistența. Pe urmă a urcat de nou loja exterioră a catedralei, binecuvântând mulțimea adunată în piața sf. Petru. Cu acest prilej trupele italiene, aduse anume, au prezentat armele.

La cererea Cardinalilor americani O'Connell și Dougherty, cari au sosit la Roma abia după alegerea Papei, sf. Părinte le-a dat următorul mesaj *pentru America*: „Am citit mult despre America și aveam de gând chiar să vizitez această țară, dar acest lucru este acum imposibil. Voi fi totuși fericit să fac cea mai bună primire Americanilor, cari vor veni să mă viziteze. Spuneți poporului american, că îi trimit binecuvântarea mea sinceră și afectuoasă. America a arătat atât în războiu cât și după, că nu era condusă de egoism. Dumnezeu să binecuvinteze marea națiune americană.“

Noul patriarh al Constantinopolului Meletie Metaxakis a sosit în sfârșit, la începutul acestei luni, în Constantinopol. Era să treacă prin România, dar se spune, că avizat de amicul său personal mitropolitul grec din Chalcedon, că pe acest drum se pregătește un complot împotriva vieții lui, a luat drumul dela Paris pe mare. La patriarhie a fost primit cu toată solemnitatea și e vorba, că încurând va fi încoronat.

Aproape simultan a apărut la Atena, în organul oficial, hotărrea sf. Sined sancționată de rege, prin care *Meletie este caterisit*. Hotărrea aceasta a fost trimisă înaltului comisar grec spre a fi adusă la cunoștința patriarhiei. Schisma grecească este deci aproape un fapt împlinit.

Biserica ortodoxă bulgară, care aproape de o lună ține în Sofia marele său sobor anual, a fixat ca *motive de divorț* următoarele: cazurile de necredință bine stabilite; vițiuni naturale; inaptitudini de conviețuire conjugală dovedite prin acte medicale și numai dacă nu sunt cauzate de o vrăstă înaintată; nebunia, idiopia, epilepsia și sifilisul (!) căpătat după (!) căsătorie; absența dela domiciliu timp de 2 ani; condamnarea unuia dintre soți la mai mult de 5 ani închisoare; beția cronică; jocurile de noroc (!); atentate la viața copiilor, și avort intenționat. — Și apoi să mai zică cineva, că ortodoxii mai cred în Scriptura ce zice: „Ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă!“

Înbolnăvindu-se bătrânul mitropolit ortodox Vladimir de Repta, *conducerea eparhiei de Cernăuși a luat-o episcopul Ipolit*.

Loc deschis*).

Declarație.

Declar de o minciună ordinară afirmațiile dlui Heltman, prof. de muzică dela liceul din Blaj, că adecă Dsa mi-ar fi trimis martori, pentru a-și cere satisfacție cavalierească dela subscrisul pentru inzulța ce i-am adus-o în urma purtării Dsale necorecte față de fetița mea la ora de pian.

Am așteptat nu 24, ci 48 ore mandatarii Dsale, cari însă nici până azi după 5 $\frac{1}{2}$ luni nu s'au prezentat.

Blaj, la 13 Februarie 1922.

Emil F. Negruțiu
inspector agronom.

*) Pentru cele cuprinse în această rubrică redacția nu ia nici o răspundere.

Știri mărunte.

Personale. *Dumineca trecută* Înalt Prea-sfințitul mitropolit Vasile a plecat la București pentru a lua contact cu noul guvern în afaceri cari privesc biserica noastră. Vineri dimineața s'a rentors la reședință.

— P. V. Ordinariat arhidiecezan a conces până acum următorilor preoți să candideze pentru corpurile legiuitoare: pâr. canonic Iacob Popa (candidează pentru cameră la Făgăraș), pâr. canonic și rector seminarial Dr. Ioan Bălan (candidează pentru cameră la Blaj) și pâr. canonic Dr. Victor Macavei (candidează pentru Senat la Aiud). Toți trei candidează cu programul partidului național. — Alții (ca pâr. Ștefan Roșianu și pâr. Dr. Alexandru Rusu) au fost opriți dela candidatură în interes de serviciu, iar cererea altora (a pâr. Iuliu Căpălneanu din Vereșmort, a pâr. Ieronim Dănilă din Cătină, a pâr. Vasile Urzică din Alba-Iulia, a pâr. E. Andreșan din Băla, a pâr. D. Decei din Band, și a pâr. I. Roman din Sântioana) este încă sub discuție.

O vizită ministerială. Dl. ministru al cultelor și artelor C. Banu s'a oprit Sâmbăta trecută și la noi în Blaj pentru a vedea: pe pâr. mitropolit Vasile și institutele noastre culturale. A văzut însă și pe șeful organizației liberale din loc (d. Ștefan Dragoș cel tinăr).

Serată națională. Pentru a pune de nou în lumină frumusețile neîntrecute ale portului nostru național, dar și pentru a reînvia jocurile naționale cari tot mai mult pierd din teren față de jocurile moderne, adese foarte puțin decente, importate de a alte neamuri, Asociația dela Sibiiu a aranjat Marția trecută în sala dela „Unicum” o „serată națională” bine reușită. Ea întregeste foarte bine și cu o nuanță de întinerire programul de educația națională înscris pe steagul bătrânei noastre tovărășii culturale, și de aceea ne-ar plăcea că această nouă idee să fie realizată și în alte părți, unde lipsa ei se simte mai mult decât acolo la centru.

Locale. Măine, Dumineca lăsutului de carne, va predica în catedrală pâr. Dr. Iuliu Florian, secretar mitropolitan.

— **Serbarea școlară a liceului de băieți** din Dumineca trecută a pus de nou în evidență, că la școlile noastre se muncește serios și cu rezultat. Disertația președintelui „Cercului literar” al elevilor (I. Hurghiș cl. VIII), ca și declamările în diferite limbi, au mulțumit pe deplin publicul adunat la serbare, iar prestațiile orchestrei și ale corului, compus din aproape 150 elevi, au provocat entusiaste ovații la adresa harnicului conducător prof. H. Heltman. De încheiere, pâr. mitropolit Vasile a dat tinerimei câteva îndemnuri folositoare, stăruind asupra laturei religioase a creșterii din institutele noastre, pe urma căreia sunt tot atât de căutate ca și în trecut, când erau aproape singurele școli românești. — „Balul filantropic” de seara, ținut în sala minunat împodobită a otelului „Univers”, a realizat în favorul „Fondului elevilor bolnavi” un venit de câteva mii lei.

— **Campania electorală** s'a început cu putere și în circumscripția Blajului. Pentru cameră se știe până acum de trei candidaturi: pâr. Dr. Ioan Bălan (partidul național), Iuliu Br. Hodoș (partidul liberal) și Dr. Octavian Prie (partidul averescan), acesta din urmă candidat și la Norciuh în județul Sibiiului. În curând se va vedea dacă aceste candidaturi vor fi susținute, ori nu, până în capăt. Oricum ar fi însă, un lucru pare a fi sigur: Blajul va rămânea credincios steagului partidului național, pe care a știut să-l scoată biruitor și în alegerile trecute, de tristă amintire.

— Elevii și elevele școlii normale vor aranja Sâmbăta viitoare (orele 20) o producțiune artistică în sala de gimnastică a liceului.

„Cultura Poporului” face politică.

Am spus-o dela început, că noua tovărășie culturală cu sediul la Cluj urmărește scopuri politice și încă de partid, ale partidului liberal. Lucrul s'a desmințit, dar iată că la primele alegeri dela înfăptuirea ei, „Cultura poporului” pune la Cluj candidatura dlui Maria Ștefănescu, vicepreședintele ei. Și pentruca referitor la caracterul acestei candidaturi culturale, deci „independente” să nu poată rămânea cea mai mică îndoielă, partidul liberal dela Cluj „înțelege” a susținea această candidatură, renunțând la o candidatură expres liberală. — Iată pentruca am spus dela început, că am fi preferit, că puterile grupate în jurul noii tovărășii să fi lucrat în cadrele Asociației noastre dela Sibiiu, de unde este eschisă politica.

Inspectoratul industrial din Sibiiu anunță, că orice fel de transacție (cumpărare, vindere, arândare) de natură industrială încheiată dela 14 August 1916 până azi, fără aprobarea ministerului de industrie și comerț, este nulă în sensul decretului lege Nr. 2447/920. Amăsurat unei ordonanțe (Nr. 3637/920) a Consiliului de ministri ele pot fi însă aprobate și acum ulterior și în scopul acesta s'a fixat pentru cereri ca termen ultim ziua de 1 Aprilie a. c. Cererile referitoare la transacțiile din județele Alba de jos, Sibiiu și Făgăraș sunt a se trimite pe adresa Inspectoratului industrial din Sibiiu (Piara Regele Ferdinand 14).

† **Pâr. Nicolae Giurgiu**, preot în retragere, s'a stins în 8 Februarie a. c. la Chintău, în anul 82 al etății și 54 al preoției. Odihnească în pacer!

† **Pâr. Nicolae Pușan**, paroh în Lupu s'a stins în 5 Februarie a. c. în etate de 79 ani, după o activitate preoțească de 54 ani. Il deplâng numeroase rudenii. Fie-i partea cu dreptii!

† **Pâr. Andreiu Papp**, preot în deficiență, al eparhiei orădane, s'a stins în 6 Ianuarie c.

† **Eugenia Simu n. Ciura**, soția protopopului nostru din Sebeșul săsesc, s'a stins în vrâstă de abia 47 ani și lăsând în urmă 7 copii, în 6 Februarie a. c. Intre cei cari o deplâng este și fratele său Alexandru Ciura, fostul redactor al acestui organ. Odihnească în pace!

De exarândat

Fondul școlii gr.-cat. de băieți și stipendii din Teiuș

Dă în arândă prin licitație publică și oferte în scris 2 mori cu câte 3 pietrii cari se află în comuna Teiuș. Licitația se va ținea în 22 Martie 1922.

Condițiunile de exarândare se pot vedea la oficiul parohial greco-catolic din loc între 10—21 Martie.

(4) 2—3

Curatorul Fondului.

„ALBINA”

instituf de credit și de economii, Sibiiu.

Capital social
Lei 10,000,000

Capital social em. nouă
Lei 15,000,000

Fonduri de rezervă
Lei 7,000,000

P. T.

Avem onoare a Vă aduce la cunoștință, că legăturile noastre vechi și întinse cu Banatul și importanța crescândă, din punct de vedere comercial și industrial, a capitalei acestui ținut, ne-a determinat să deschidem în Timișoara (Cetate, Strada Alba-Iulia Nr. 3. în fața „Hotelului Ferdinand”) o Sucursală, care și-a început activitatea la 1 Ianuarie 1922 sub firma

„ALBINA” instituf de credit și de economii Sucursala, Timișoara.

Noua noastră Sucursală se va ocupa cu tot felul de afaceri de bancă și va fi călăuzită în activitatea ei de spiritul tradițional și propriu instituției noastre: solid, culant și conștientios.

Conducerea Sucursalei noastre, în calitate de director, a fost încredințată dlui Alexandru Lupu, un probat funcționar al Sucursalei noastre din Lugoj, care împreună cu funcționarul nostru dl Ioan Murgoiu, angajează valabil Sucursala din Timișoara.

Vă rugăm a lua notiță de deschiderea noii noastre Sucursale și a-i acorda deplina Dv. încredere, pe care va căuta să o merite prin serviciu prompt și conștientios.

Ca cel mai vechiu instituf financiar românesc din țară, în trecutul nostru de 50 de ani, ne-am creat întinse și excelente legături, atât în țară, cât și în străinătate, cari ne pun în plăcuta situație a putea servi pe On. noștrii clienți în toate direcțiile în modul cel mai culant și mai satisfăcător.

Cu toată stima:

„ALBINA” instituf de credit și de economii.

(5) 2—2